



12. ՄՈԹԱԼԻ ՀԵՔԻԱԹԸ

Ընում ա չիւնում ավալ ժամանակին մի մարդ, մի կնիկ, արանք ըսկի պտուղ չեն ունենում: Էս խեղճերը մեռան սրբերի զուտը էթալո՛ւն, մատաղ անելո՛ւն, ողորմություն տալո՛ւն՝ չէ՛, չէ՛լավ: աստոծ սրանց պտուղ չտվեց:

Անց կացավ ըսենց հի՛նգ տարի, տա՛սը տարի, քսա՛ն տարի. վերջը մարդը միտք արեց՝ իրանց դուռն աղաքին մի նոր ֆոր փոփիլ տա. էրեսըհանց ընենց ֆողով ծածկի, որ մալում չանի:

Ասեց.— Ո՛վ կգա մի ղաֆիլ էս ֆորի մեջը կընկնի՝ հենց նրա յախեն ղայիմ բռնեմ, ասեմ. «Դո՛ւ կարաս իմ դարդին դարման անի, էլ մարդ չէ՛ս: Բերում ա ըտենց էլ անում ա՝ իրանց քուչի դուռն կշտին մի քառասուն զազանոց ֆոր ա փորիլ տալի, էրեսըհանց էլ ֆողով ծածկում, կոկկացնում, դղում, որ վրովը անցկացողը ըսկի չէր ֆահմի, թե տակին¹ եքա ֆոր ա քանդած:

Առավոտը, դեռ լիս ու մութը չբաժանված, էս մարդը վեր ա վենում տենում՝ ֆորի միջիցը մի նվոցի ձեն ա զալի: Էթում ա ֆորի բերանը բաց անում, տենում քողաղաղընա մի դարվիշ ա ընկե մեջը:

¹ Տպագիր տեքստում նախորդում է՝ նրա, որը բանահավաքի ձեռքով ջնջված է (Մ. Կ.):

— Ա՛ստու սիրուն,— ասում ա դարվիշը,— մի ինձ ըստիա՞ն ազատա, ի՛նչ ուզես՝ կտամ. թե կնիկդ էրեխա չի բերում՝ ընենց կանեմ, որ էրեխա բերի. թե տանդ հիվանդ ունես՝ կլավացնեմ. մախլաս, ի՛նչ հունար ասես՝ ձեռիցս կգա...

— Զա՛թի ես հենց քեզ ի ման գալի, դա՛րվիշ աղպեր, էդ լա՛վ էլավ: էսքամ տարի մեռա դեղ, դարման անելոն, սրբերի դուռը մաշելոն՝ ճար, իլլաջ էլավ, կնիկս պտուղ չբերեց. որ կարենաս ըտենց մի բան անի՝ դեռ հլա քեզ բոլ փող էլ կբաշխեմ:

Դարվիշին հանում ա ֆորիցը, տանում իրանց տունը:

Դարվիշը մի խնձոր ա ուզում, կես անում, տալի էն մարդին:

— Ա՛ռ,— ասում ա,— խնձորի մի տապակը դո՛ւ կուտես, մի տապակը կտաս կնկա՛նդ. վեց ամսեն վրա կնիկդ մի տղա կբերի:

էն մարդը դարվիշին բոլ փող բաշխեց, ճամփու դրեց: Ուրախ ուրախ խնձորի մի տապակը ինքը կերավ, կեսն էլ պահեց, որ կընկանը տա՝ շունքի կնիկը տանը չէր, հարևանի տունն էր գնացել: Շատ կա՛ցավ, կա՛ցավ տեհավ եղանում ա. ասեց.— Արի՛ էս մի տապակն էլ ես ուտեմ. ինչ պտի ըլնի. մին չի՞, ե՛ս կերած՝ կնի՛կս կերած: Վեր ա ունում էն մի տապակն էլ ա ուտում:

Անց ա կենում մի՛ ամիս, է՛րկու ամիս, մախլասի վե՛ց ամիս՝ էս մարդը էրկըֆոգսանում ա, ազատվում. բերում ա ըն էլ ի՛նչ՝ մի մոթալի տիկ: Հենց ազատվելիս էլ ինքը մեռնում ա:

Խեղճ կնիկը մնում ա միտք անելոն, թե էս մոթալի տիկ մեջը ի՛նչ զորություն պտի ըլնի, որ ո՛նչ բերան ունի, ո՛նչ ոտ, ո՛նչ ձեռ, մախլաս, ո՛նչ մի մարդի նշան չկա վրեն: Վեր ա ունում էդ տիկը տանում իրանց շիրախանում վե քցում. ասում ա. «Տենամ, բա՛լի սրա միջին մի բան կա. թո՛ղ մնա մի քանի շաբաթ էլ, տե՛նանք ինչ կըլնի»:

Անց կացավ մի շաբաթ, էրկու շաբաթ, տեհավ շիրախանում մինը իրան ձեն ա տալի.— Ա՛ղի, ա՛ղի, արի՛ ըստե, բան եմ ասում:

Մնում ա զարմացած. վեր ա կենում էթում տենում՝ էն մոթալի տիկն ա ձեն տվողը: Հիսուս-Քրիստոս ա անում՝ մոտին կաննում:

— Ա՛ղի,— ասում ա Մոթալը,— էգուց կէթաս մեր թագավորի կուշտը, նրա աղջիկը կուզես ինձ, կասես. «Թագավորն ապրած կենա, իմ Մոթալ տղեն աղջկանդ ուզում ա»:

— Ի՛նչ ես ասում, ա՛յ որդի. գիժ ես, խե ես, ի՛նչ ա. քեզ ո՞վ աղջիկ կտա. ուզում ես իմ գլուխն էլ կտրիլ տաս, հենց էն ընի՛ր։

— Ա՛յ մեր, ես քեզ ասում եմ գնա՛ գնա՛. էդ քու բանը չի՛ փոան, շեն տա։

Խեղճ կնիկը չի իմանում ի՛նչ անի. ո՞նց էթա թագավորի աղ-
ջիկը ուղի Մոթալին։ Համա որ տենում ա Մոթալը շատ ա զո-
ռում՝ վեր ա կենում էթում թագավորի խնամաքարի վրա նստում։

Թագավորը դուս ա գալի, հարցնում.— Ա՛յ մերա, խի՞ ես էկե. ի՛նչ խնդիրք ունես ասելու։

— Թագավորն ապրած կենա, ի՛նչ ասեմ. մի տղա ունեմ, ինձ զոռով-գյուղով դրկել ա, որ քու աղջիկը ուզեմ նրան։ Ես հա-
զար ասեցի, թե թագավորը քեզ աղջիկ չի տա՛ չլսեց. հմի էկել եմ ոնենորդ եմ ընկե, դու քու աստոծը, ինչ ուզում ես արա՛։

— Կտամ, խի՞ չեմ տա. համա իրեք բան կուզեմ, թե տղեդ փարաց բերի՛ հո աղջիկս իրանն ա ու իրանը. թե չէ՛ էրկսիդ գլուխն էլ թռցնիլ կտամ։ Էս հետ կէթաս տղիդ կասես, թե՛ թագավորն ուզում ա օխտը ընենց դե, որ հա՛մ քոռ ըլնեն, հա՛մ քառ, հա՛մ լալ։ Իմ ուղած իրեք բանից մինն էս ա՛։

Խեղճ մերը վեր ա կենում, դառը, տխուր գալի տուն. հեննեն ճամփին տղին անըծում. «Ժո՛ւտ ու մուտ ըլնես,— ասում ա,— ա՛յ Մոթալ, որ ինձ ըսենց կրակի մեջ քցեցիր. հմի ո՞րդիան պտի ճա-
րենք օխտը էն թավուր դե, որ հա՛մ քառ ըլնեն, հա՛մ քոռ, հա՛մ լալ»։

Գալիս ա Մոթալին ասում թագավորի ուղածը։

Մոթալն ասում ա.— Կէթաս գերեզմանատունը. ֆլան Մար-
մարե քարին իրեք հետ մատդ կքսես, կասես. «Մոթալը քեզանից օխտը դե ա ուզում, որ հա՛մ քառ ըլնեն, հա՛մ քոռ, հա՛մ լալ»,
էլ եդ կգաս։

Մերը վեր ա կենում էթում գերեզմանատունը, ման գալի, էն Մարմար քարը գտնում, մատը իրեք հետ քսում քարին, ասում.—
Մոթալը քեզանից օխտը էնթավուր դե ա ուզում, որ հա՛մ քոռ ը-
նեն, հա՛մ քառ, հա՛մ լալ,— էլ եդ գալի տուն։

Մոթալը հարցնում ա.— Ա՛ղի, գնացի՞ր. գտա՞ր Մարմար քա-
րը. ասե՞ցիր։

— Հա՛, ա՛յ որդի. գտա, ասեցի. համա ըսկի բան չասեց։

— Լա՛վ, գնա՛. հմի դեւերը գնացած կըլնեն թագավորի կուշտը. ասա՛, տենանք՝ է՞լ ինչ ա ուզում:

Մերը վեր ա կենում էթում թագավորի խնամաքարի վրա նըստում: Թագավորը էն սհաթը դուս ա գալի:

— Հը՛, մերա. էս մինը տղեդ բերիլ տվեց. մնաց էրկուսը: էս հետ էլ կէթաս տղիդ կասես, որ աղջկանս հմար մի ձեռք էնթավուր շոր կարիլ տա, որ ո՛նչ մկրատ դիպած ըլնի, ո՛նչ ասեղ, ո՛նչ թել. ինքն էլ ակն ու մարգարտներով, բուլիանտներով զարդարած. որ աղջիկս հագնի թե չէ՝ դուզ վրեն գա, ո՛նչ ալիլ ըլնի, ո՛նչ պակաս:

Մերը վեր ա կենում գալի տղին ասում թագավորի ուզածը:

Մոթալը ասում ա.— Գնա էլի էն Մարմար քարին իրեք հետ՝ մատդ քսա՛, իմ անումը տո՛ւ, ասա. «Մոթալը քեզանից էնթավուր մի ձեռք աղջկա շոր ա ուզում, որ վրեն ո՛նչ մկրատ բանած ըլնի, ո՛նչ ասեղ, ո՛նչ թել»:

Մերը վեր ա կենում էթում, էն Մարմար քարին իրեք հետ մատը քսում ա, ասում.— Մոթալը քեզանից մի ձեռք էնթավուր աղջկա շոր ա ուզում, որ ո՛նչ մկրատ դիպած ըլնի, ո՛նչ թել, ո՛նչ ասեղ,— էլ եդ գալի տուն:

Մոթալը հարցնում ա.— Հը՛, ա՛ղի. գնացի՞ր, Մարմար քարին ինչ ասել ի՞ ասե՞ցիր:

— Հա՛, որդի, գնացի, ասեցի. համա չեմ գիտա խոսքդ կլսի՞, թե չէ:

— Թե ասել ես, բա՛ս հմի ղրկած կըլնի. գնա՛ թագավորի կուշտը, հարցրա՛, տես էն մի ուզածն ի՞նչ ա. թեզ արի՛, ինձ խաբար բե՛:

Մերը վեր ա կենում էթում թագավորի խնամաքարի վրա նըստում: Թագավորը էն սհաթը դուս ա գալի:

— Հը՛, մերա. էլի էկել ե՞ս: Տղեդ իմ ուզած մի ձեռք շորն էլ ա ղրկե. մնաց մի բան. թէ որ ըս էլ կարաց անի՝ հո պրծած ա. աղջիկս ոտով-գլխով տղինդ ա՛: Իմ պալատիցը ընչանք ձեր տունը պտի էնթավուր շորս ատեծ տներ շինի, որ պատերը սաղ բուլիանտներով, մարջաններով, ակներով զարդարած ըլնի, որ ֆըրֆըրահար գա՝ մարդի խելք գլխիցը տանի. աղջիկս ըստիան օթախների:

¹ Տպագիր տեքստում՝ դաճ, ուղղումը բանահավաքինն է (Մ. Կ.):

միջով գա ձեր տունը, ընդհան գա ըստե: Հրե՛ս իմ մի ուղածն էլ էս ա. գնա տղիդ ասա՛. թե արեց՝ հո արեց. թե չէ՝ էրկսիդ էլ պտի բլալլա անեմ:

Մերը վեր ա կենում գալի տուն՝ Մոթալին ասում թագավորի ուղածը:

Մոթալն ասում ա.— էս հետ էլ գնա էն Մարմար քարի կուշուր, ասա. «Մոթալը քեզանից ուղում ա, որ թագավորի պալատիցը ընչանք մեր տները էնթավուր՝ չորս ատեժ տներ շինես, որ պատերը քոմմա ակների, բուխանտների, մարջանների ձեռիցը ֆըր-ֆըրահար գա»:

Մերն էթում ա էլի էն Մարմար քարին իրեք հետ մատը քսում, ասում.— Մոթալը քեզանից էնթավուր չորս ատեժ տներ ա ուղում, որ թագավորի պալատիցը ընչանք մեր տները ձգվի. օթախների պատերն էլ քոմմա ակներով, մարգարտներով զարդարած ըլնի՛:

Ասում ա, եդ գալի տուն:

Մոթալը հարցնում ա.— Աղի՛, հը՛, ի՞նչ էլավ, գնացի՞ր. Մարմար քարին ասեցի՞ր:

— Հա՛, ա՛յ որդի. դնացի, ինչ որ թամբահ իր արե՛ս ասեցի:

— Բաս լա՛վ. առավոտը թագավորի ուղած օթախները հազիր կըլնի. էս հետ էլ տենանք թագավորը ի՞նչ պտի մհանա բռնի՛ աղջիկը չտա:

Ղո՛րթ որ, թագավորը առավոտ վեր ա կենում տենում՝ իրա ուղած չորս ատեժ տները հազիր ա: Տնե՛ր, տնե՛ր եմ ասում, որ տենողի խելքն էր էթում: Թագավորը ասեց.— է՛ս հետ որ պառավի տղեն աղջկանս տարավ:

Մոթալի մերը վեր ա կենում, թագա շինած օթախների միջովը էթում դուղ թագավորի խնամաքարի վրա նստում: Թագավորը էն սհաթը դուս ա՛ գալի:

— Հը՛, մե՛րա. էկել ե՞ս. բա տղե՞դ ուր ա. դե գնա՛, բե տենանք. էս հետ որ աղջիկս նրան հալալ ա, էլ ասելու բան չունեմ:

Մերը գալիս ա Մոթալին ասում, թե.— Թագավորը կանչում ա: Մոթալն ա՛ թուլեթու ըլնելո՛ն, թուլեթու ըլնելո՛ն, օթախների միջովը գալիս ա թագավորի աղաքին կաննում: Թագավորը Մոթալին որ տենում ա, մնում ա զարմացած թե էս ի՞նչ թավուր իսան ա, որ ո՛նչ ոտ ունի, ո՛նչ ձեռ, ո՛նչ զագ:

Ուզում ա աղջիկը շտա Մոթալին, համա աղջիկը ինքը իրա բերնովն ա ասում.— Չէ՛, ա՛յ հեր. ինչ որիս ա, ինձ ղաբուլ ա. ես պտի դրան առնեմ. հալբաթ դրա միջին մի հունար կա:

Թագավորն էլ ի՛նչ պտի ասեր, որ աղջիկը ինքը ղաբուլ էր: Բերեց էրկաին էլ նշան դրեց՝ պսակեց, օխտն օր, օխտը գշեր հարսանիք արեց: Պսակից եղը Մոթալը Թագավորի աղջկանը վե կալավ, տարավ իրանց տունը:

Ասենք, Թագավորի աղջիկն ու Մոթալը իրար հեննա խոսում ին, զրից անում՝ համա Թագավորի աղջիկը չէր իմանում, թե Մոթալի միջին ինչ Թավուր զագ կա: Մի օր էլ, որ մարդ ու կնիկ մենակ ին մնացե տանը, Մոթալը խրխու միջիցը դուս էկավ. դուս էկավ, ի՛նչ դուս էկավ. մի սի՛րուն, նա՛շխուն, բոյ ու բուսաթով տղամարդ, որ շուտեիր, չխմեիր՝ հենց նրան Թամաշ անեիր, ի՛նչ ասեմ, մի խոսքով Թագավորի աղջկանիցը սիրուն:

Թագավորի աղջիկը էս որ շտե՛հավ, էն սհաթը վաղեց փաթըթվեց Մոթալի ճտովը, լաց էլավ.— Տնաշեն,— ասեց,— դու որ էս Թավուր սիրուն տղամարդ իր, բա խի՞ իր մեզ ըսենց լեղաճաք անում, թողում. բաս արի՛, թե՛զ, էս սհաթին էթանք հորն ու մորս կուշտը՝ մի տենան, նրանք էլ ուրախանան:

— Չէ՛, ա՛յ կնիկ, չէ՛. ես ըսենց եմ ստեղծվե. աստոծ հրամայել ա, որ հուր-հավիտենական ես էս խրխու միջիցը դուս չգամ, խախին չէրևամ: Ասենք դո՛ւ, հերն ու մերդ ինձ տենաք՝ բան չկա. համա ուրիշ մարդ չպտի տենա, թե չէ վերջը փիս կըլնի:

Թագավորի աղջիկը էն սհաթը զնաց հորն ու մորն ասեց իրա տեհածը: Հերն ու մերը ուրախացան, աշխարով մին էլան. համա խեղճերը չին իմանում ի՛նչ անեն, որ Մոթալը էլ խրխու մեջը շմննի:

Վերջը միտք արին, որ մի օր թունդիրը վառեն, Մոթալին բռթեն քցեն մեջը, բալի խրխին էրվի՝ պրծնի: Ըտենց էլ արին. թունդիրը լավ թեժ վառեցին ու Մոթալին բռնեցին քցեցին կրակի մեջը: Խրխին էրվեց, համա խեղճ Մոթալին չկարացին եղ կրակի միջիցը հանի. ինքն էլ խրխու հեննա էրվեց, մնձրվեց՝ քուլ դառավ: Շատ գլխներին վա՛յ տվին, համա էլ որդե՛՛ բանը բանից անց էր կացե:

Մի քիչ կացան՝ տեհան էն քլի միջիցը մի նա՛շխուն, սի՛րուն աղունիկ դուս էկավ, թռավ իրանց երդկի վրա նստեց:

¹ Տպագիր տեքստում՝ ուր, ուղղումը բանահավաքինն է (Մ. Կ.):

— Թագավորի աղջիկ,— ասեց աղունիկը,— դու որ ինձ էս օրը քցեցիր՝ քեզ էլ չի մնա: Էրկաթե տրեխներ կհագնես, պողպատե գավազան կառնես ձեռք, լալով, լալաշկով կգաս եննուցս մահ կգաս: Էնքա՛մ ման կգաս, որ տրեխներդ կծակվի, գավազանիդ կեսը կմաշվի, որ նոր ինձ կգտնես:

Էս ասեց թե չէ, աղունիկը թռավ գնաց: Խեղճ Թագավորի աղջիկը մնաց եննուցը սառած մտիկ անելուն:

Շատ միտք արեց, վերջը ասեց հորն ու մորը.— Պաի էրկաթե տրեխ հագնեմ, պողպատե գավազան առնեմ ձեռք՝ էթամ մարդիս եննուցը, աշխարհ աշխար, երկրե երկիր ման գամ. էնքա՛մ ման գամ, որ գտնեմ:

Հերն ու մերը աղջկանը դադադա շարին, ասեցին.— էթում ես՝ գնա՛:

Թագավորի աղջիկն ա՛ շորերը փոխեց, տղամարդի գեյիմ մտավ, էրկաթե տրեխներ հագավ, պողպատե գավազան առավ ձեռք ու ընկավ ճամփա: Գնաց, գնաց, շատն ու քիչն աստոծ գիտա, սարե-սար դիպավ, քուե-քու դիպավ՝ վերջը մի անմահական բաղչի ռաստ էկավ: Պատույլը վեր էկավ՝ բաղչեն՝ տեհավ լա՛վ-լա՛վ անմահական խնձորներ, տանձեր, հավողներ ու հազար մի չեշուտ-չեշուտ բար ու նուբարներ, որ տենողի խելքն էթում էր: Համա ո՛ր բարին մոտացավ, ո՛ր պոկի ուտի՝ տեհավ ձեն տվեց. «Բաղ-մանչի՛, ինձ կերան, հասի»:

Վերջը տեհավ որ չէ՛, էս բաղն էլ իրան տեղ չի տալի, որ գշերը ընդե սթար անի՝ դուս էկավ ընդիան, գնաց: Գնաց, գնաց, շատ ու քիչը աստոծ գիտա, մի ուրիշ գյուլլի բաղի ռաստ էկավ: Նի մտավ մեջը՝ տեհավ լա՛վ-լա՛վ ամարաթներ, լա՛վ-լա՛վ շենքսեր. ասեց.— Հա՛լրաթ ըստե մարդ ա կենում. էթամ տե՛նամ:

Ուտույլով ամարաթի դուռը բաց արեց, տուն մտավ. տեհավ սուփրեն քցած՝ հազար ու մի տեսակ կերակրներ վրեն դրած. համա որ ասես մարդ չի էրևում: Է՛ս մի օթախը մտավ, է՛ն մի օթախը մտավ՝ տեհավ իսանորդի չկա, ինքն էլ զաթի սոված, նխտից ընկած՝ հենց էսթավուր բանի² էր ման գալի:

¹ Տպագիր տեքստում այս արտահայտության փոխարեն եղել է՝ աշմիշ էլավ, ուղղումը բանահավաքինն է (Մ. Կ.):

² Տպագիր տեքստում՝ կերակրի, ուղղումը բանահավաքինն է (Մ. Կ.):

Ասեց.— Նստեմ էս կերակրներիցը մի կուշտ ու կուռ էլա ուտեմ:

Համա խեղճը հենց ո՛ր կերակրի վրեն ձեռ դրեց՝ տեհավ ամանը շուտ էկավ, թափվեց: Մախլասի, ի՛նչ արեց, չարեց՝ չկարաց էն կերակրներիցը բերանը զադ դնի՝ մնաց էլ եդ սոված:

— Էրևում ա,— ասեց,— որ էս կերակրները մի մարդի հմար են հազրե. դու արի՛ ես մենեմ էս բովարին, տափ կենամ. տենամ ո՞վ ա գալի էս կերակրներիցը ուտում:— Մտավ բովարին՝ տափ կացավ:

Անցկացավ մի սհաթ, էրկու սհաթ՝ մըն էլ տեհավ էկան իրեք սիրուն, նաշխուն աղունիկ, խրխիքը հանեցին վըրներիցը՝ տեհավ իրեք ջահել-ջիվան տղերք: Նստեցին էդ սուպիրի վրեն, կերան, մեր Մոթալն էլ սրանց միջին էր, կերան պրծան, եննա իրար կենաց խմեցին:

Որ դորը Մոթալին էկավ՝ թամբ¹ գինի լցրեց, ասեց.— Ըս էլ խմենք է՛ն թագավորի ու նրա աղջկա կենացը, որ ինձ էս օրը քցեցին,— ասեց ու դարդկեց թասը: Թագավորի աղջիկը բովարուց էս քոմմա տենում էր:

Աղջիկը էնքամ կենում ա, որ հացները ուտում են պրծնում, ուղում են էլ եդ իրանց խրխիքը հագնի, թռնի՝ էն սհաթը բովարու միջիցը դուս ա գալի, Մոթալի ձտովն ընկնում, փաթթվում:

— Քե՛զ էլ մեղա՛, քու ստեղծողին էլ մեղա՛. ի՛նչ էլավ՝ էլավ, բա՛ն չկա,— ասում ա ու աղբրի պես արտասունքը աչքերիցը թափում:

Մոթալը կնկանը բաշխում ա ու էրկսով աղունիկ են ըլնում՝ թռնում էլ եդ իրանց երկիրը:

Էս վախտերը էն Մարմար քարը աշըղ էր դառե, սաղն առե ձեռը՝ աշխարե-աշխար, երկրե-երկիր ընկե, որ Մոթալին գտնի, իրա ինաղը նրանից հանի, որ խրխուն լավ մոտլաթ չէր կացե՝ էրիլ էր տվել: Որդե էթում էր, ո՛ր մի սազին շէր տալի, հեննեն ձեն հանում՝ սա՛ր, քա՛ր, քո՛ւ լացացնում էր, թողում. մի խոսքով, հենց իմանաս բերնիցը կրակ էր թափում: Լսել էր, որ Մոթալը էն գլուխի բաղումն ա՝ վեր էր կացե էկե ընդե. համա ասել ին, որ իրա

¹ Տպագիր տեքստում այս բառի փոխարեն եղել է՝ քաս, ուղղումը բանահավաքինն է (Մ. Կ.):

կնկա հեննա աղունիկ ա էլե, թո՛ւն ինքն էլ հա՛յդե-հա՛յդ ընկել էր սրանց հենուցը, որ հասնի:

է՛կավ, է՛կավ, հենց էն ա հասվեհաս էր՝ Մոթալը եդ մտիկ արեց, տեհավ Մարմար քարը ետեներիցը գալիս ա ու որդե որ ա՛ կհասնի, կնկանն ասեց.— Ա՛յ կնիկ, թե՛զ մեր գլխի ճարը տենանք. Մարմար քարը ետեներիցս գալիս ա, մեզ մի զիտն կտա. ես հրես բոստան կըլնեմ, դու էլ կըլնես բոստանչի: Կգա ինչքամ սաղ կածի, կասի. «Ձմեռըկից, եմշից տո՛ւ ուտեմ», շըլնեմ-չիմանամ տաս, հա՛, իմաց կա՛ց, որ ի՛նչ տաս՝ էն Ն՛ս եմ, վեր կո՛ւնի կտանի:

Մոթալն ըլնում ա բոստան, կնիկը՝ բոստանչի: Մարմար քարը գալիս ա, սաղը ածում, ածում՝ վերջը ասում.— Քու արևի սաղաղին, ա՛յ բոստանչի. մի ձմեռուկ յա մի եմիշ տա՛ս ուտեմ՝ սիրտս հովանա, շոքու լերթ ու ջիգյարս էրվում ա:

— Կորի՛, շա՛նորդի,— ասում ա աղջիկը,— քեզ ո՞վ էր ասում դաս սաղ ածես, որ հմի ձմեռուկ ես ուզում. գնա՛, գնա՛, ես քեզ տալու ձմեռուկ չունեմ:— Ասում ա ու դուս անում:

Մարդ ու կնիկ էլ եդ աղունիկ են ըլնում, թո՛ւնում: Մխելի տեղ թո՛ւնում են, թո՛ւնում՝ տենում են էլի Մարմար քարը ետեներիցը գալիս ա, գալիս ա, ո՛նց ա գալի՝ ո՛նց որ մի գլուլա:

— Ա՛յ կնիկ,— ասում ա Մոթալը,— էս չէլավ. Մարմար քարը հրեն էլի ետեներիցս գալիս ա. պտի մի իլլաշ անենք: Ես կըլնեմ ջաղաց, դու ի՛լ ջաղացպան. կգա ինչքամ սաղ կածի, աղաչանք կանի, ալրից, յա կլոճից կուզի՝ չես տա, հա՛:

Մոթալն ըլնում ա ջաղաց, կնիկը՝ ջաղացպան: Մարմար քարը գալիս ա ջաղացի դռանը կաննում՝ սաղը քոքում:

Ածում ա ածում, վերջը ասում.— Ա՛սսու սիրուն, ջաղացպան աղպեր. մի բուռը ալիր, յա մի կլոճ տա՛ս, սոված մեռնում եմ, ուտեմ:

— Գնա՛, կորի՛, շա՛նորդի. շան էրես ունես, էլի էկա՞ր. գնա՛, ռադ ի՛լ գլխիցս. ես ո՛նչ ալիր ունեմ, ո՛նչ կլոճ:— Ասում ա ու ջուղաբ անում:

Մարմար քարը որ էթում ա, մարդ ու կնիկ էլ եդ աղունիկ են ըլնում, թո՛ւնում: Թո՛ւնում են, թո՛ւնում, շատն ու քիշը աստոժ գիտա, գալիս են հասնում իրանց երկիրը: Թո՛ւնում են էթում էրկսով էլ դուզ թագավորի պալատը մննում. տենում են թագավորը թախտի վրա նստած ա: Մինը թագավորի աջ թևի վրա ա նստում՝ մինը ձախ թևի:

Մարմար քարն էլ ա սրանց եննուցը գալի՝ սաղը ձեռին դուզ մենում թագավորի պալատը։ Ո՛ր սաղին չէ՞ր տալի, հեննեն հաղասում՝ սաղ պալատը նրա ձենը վեր էր ունում, դըմբդըմբում, զընգզընգահար գալի։ Թագավորը իրա օրումը էս թավուր աշըղ չէր տեսե, մնացել էր հայիլ-մայիլ նրա ձենին, սաղ ածելուն։

— Ա՛յ հողածին,— ասում ա թագավորը,— շունքի դու էդքամ չավ սաղ ածող ես, ի՞նչ ես ուզում, ասա՛ տամ։ Որ թագավորությունիս կեսն էլ ուզես՝ կտամ, արխային կա՛ց։

— Թագավորը սաղ ըլնի,— ասում ա Մարմար քարը,— ըսկի զագ չեմ ուզում՝ մենակ ձախ թևիդ վրի նստած աղունիկը տո՛ւ ինձ։

Թագավորը, ասենք, չէր ուզում տա, համա ինչ աներ, մի հետ խոստացել էր. վե կալավ տվեց նրան։ Էդ ձախ թևի աղունիկը թագավորի աղջիկն էր. ո՛ր տվեց Մարմար քարին թե չէ՝ էն սհաթը աղունիկը կորեկ էլավ, նրա ձեռիցը վեր ընկավ։ Մարմար քարն էլ հավ էլավ, ուզեց կորեկը կտցի ուտի, է՛ն դհիցը Մոթալը աղվես էլավ, հավին կոխեց տակը հեղտեց, շթողաց որ ուտի։ Մոթալը էլ եդ էլավ մարդ։

Թագավորը մնացել էր սառած կաննած. թէ էս ի՞նչ խաբար ա. իրա աչքի աղաքին էս ի՞նչ թավուր բաներ են ըլնում։ Նոր Մոթալը պեննիցը կորեկը վե կալավ, մոտացավ թագավորին։

— Թագավորն ապրած կենա,— ասեց,— ինձ ճանանչո՞ւմ ես, թե չէ՛. ես ձեր Մոթալ փեսեն եմ, որ քցեցիք թունդիբը՝ էրեցիք, հա՛. միտդ գա՛լիս ա։ Բա՛ ո՞ւր ա աղջիկդ, չի էրևում։

Թագավորն ասում ա.— Էս թամա՛մ օխտը տարի ա, խեղճ աղջիկս էրկաթե տրեխներ ա հագե, պողպատե գավազան ա առե ձեռը՝ քու եննուցն էկե. չենք գիտա ի՞նչ էլավ՝ դո՛ւչ կերավ, դո՛ւրդ կերավ, ջանավա՛ր կերավ, թե ընչանք հմի՛ սաղ ա։

Նո՛ր Մոթալը կորեկը էլ եդ աղջիկ ա շինում, ընդե կաննացնում։

Ասում ա.— Հրե՛սիկ ըս էլ ձեր աղջիկը։

Էն սհաթը թագավորը իրա թախտիցը վեր ա գալի, Մոթալին իրա տեղը նստացնում։ Էլ ի՞նչ մատաղներ անիլ, էլ ի՞նչ աղքատների ողորմություն տալ, էլ ի՞նչ ուրախություն անիլ։

Նրանք հասան իրանց մուրազին, դուք էլ հասնեք ձեր մուրազին։

